//.

Q. D. B. V.

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DOMINO CAROLO,

BORVSSIÆ PRINCIPE, MARCHIONE BRANDENBVRGICO, RELIQVA.

PRÆSIDE

RIDERICO HOFFMANNO

COLLEGII MED. h. t. DECANO,

RAXIN CLINICAM MORBORUM INFANTUM,

PRO DOCTORIS GRADU

ET HONORIBUS IMPETRANDIS PUBLICO EXAMINI SISTET

MARTIN GEIGER,

MEMMINGA SVEVVS.

H. L. Q. C.

AD D. JUL. ANNI M. DCC. XV.

HALÆ MAGDEBVRGICÆ,

Typis IOHANNIS GRVNERTI, Acad. Typogr.

PROOEMIUM.

MOrtale genus, poſtquam primæva ab ſummi numinis juſſu & præcepto defectione peſſum ſe dedit, præceps in omnis generis calamitates, tamquam in profundiſſimum mare, non modo tunc irruit, ſed continuo fere actu longius delabitur. Id ita fieri is facile
iget, qui ſecum conſideraverit, quantas in animum
ras illa prævaricatio induxerit, quantam rerum igno-
am, qua non ſolum veri cognitione caremus: ſed pra-
am diſpoſitione ad errores proclives aut iis potius im-
ımus. Neque ſolum intellectum occupavit tam terri-
caligo, ſed voluntatem maxime etiam debilitavit &
ertit, vt ea nunc affectibus facile & cuivis deſiderio
ndienti ſuccumbat, ſicque vitiorum pudendam ſer-
em ingenuæ & beatiſſimæ libertati, virtuti inquam,
ponat. Quis autem fando aſſequetur animi morbos
guores ſingulos, quum ea non valeamus ſatis enu-
re, quæ corpus affligunt, ægritudinum ac dolorum

innumera genera, ut veriſſime ſane, quisquis dixerit, univerſum hominem ab ipſa inde nativitate ſua morbum eſſe. Nulla enim ætas eſt, quæ non ſibi peculiares extimeſcat morbos, nulla corporis humani habitudo, quam complexionem dicere ſolent, quæ non pateat certis ac variis ægritudinibus, nullus denique ſexus, qui non ſuos habeat, quos metuat, hoſtes continuo impetum facturos. Quid non perferunt matres, ante quam tædia geſtationis ſuperent, & quam pauciſſimæ ſunt quæ gloriari poſſint quod Lucinam ſine mille doloribus, & periculis adſpexerint? Non jam dico morbos nobis a parentibus tamquam hereditario jure quosdam ingenerari: ſed illud modo verbulo indicabo, quantumvis ſani & ſine notabili noxa in lucem protrahamur, in mera tamen vitæ pericula nos conjici. Ipſe qui nos ambit, & quo animamur, aer, tam facile inopinam mortem & perniciem quam ſalutem afferre ſolet. Adeo nihil eſt tutum, nulla regio, nullum clima eſt, nullum anni tempus, quod non ad generandos & fovendos in corpore mille morbos quaſi ſtipem conferat, & nullum vitæ genus aut vivendi ratio quæ incommodis careat, immo nullum aut alimentum aut medicamentum quod non idem validiſſime nocere queat. Tot tantisque incommodis difficultatibus atque miſeriis hominis corpus undiquaque cinctum & circumvallatum eſt, ut pervideri nequeat quæ cura, quæ ſollicitudo & diligentia ſufficere poſſit ad impreſſionem tot ſimul conjuratorum hoſtium, tamque diverſo modo nos aggredientium, fortiter & diu ſuſtinendum aut quis artium apparatus expedire jam intricatas malignitate partes & integritati reſtituere ſatis valeat. Infans in lucem editus

tus cum ejulatu vix ſalutavit hanc miſeriam, quum jam innumeris ſeptus & obſeſſus periculis de ſalute quotidie quaſi decernere cogitur. Quid faciat autem tenera, imbellis & tantum non omni præſidio orbata ætas, cui nec ipſi licet remedia tollendis malis conquirere, nec indicare quidem ob infantiam, mali ſui conditionem aut magnitudinem, niſi forte miſerrimus ploratus aliaque tunc accidere ſolita alienam miſericordiam moveant. Quo magis convenit eos, qui ſalutarem profitentur artem in genuo & attento ſtudio imbecillæ ætatis cauſſam ſuſcipere, ut magis magisque clarum & perſpicuum fiat, quæ mala & incommoda hujus ætatis, quibus ſignis agnoſci & quaſi prædici queant, qua cautione præcaveri debeant & denique etiam qua arte, quibus præſidiis debellari poſſint? Is quidem huic diſſertationi inaugurali finis præfixus eſt, &, ut conſequamur, ſummi numinis efflagitamus auxilium.

CAPVT I.
DE
MORBIS INFANTUM IN GENERE.

OBSERVATIONES.

I.

Morborum infantilium cauſſæ poſſunt maxime referri primo quidem ad nutricis violentos affectus, ſecundo ad lac copioſum, craſſum, caſeo-

ſeoſum & impurum, tertio ad excretionum per aluum turbationem, ex tono ventriculi & inteſtinorum deſtructo, quarto ad inſenſibilem tranſpirationem impeditam, quinto ad nimis teneram & ſenſibiliſſimam membranarum ac generis nervoſi texturam, ſexto denique ad vitium in diæta tam nutricis quam infantis commiſſum.

2. Quia infantes propter teneram fibrillarum & membranarum inteſtinalium texturam, nervorumque ſenſibilitatem perquam facile anomalis & inordinatis motionibus tam ſolidarum quam fluidarum partium patent: hinc non modo omnia, quæ exceſſivis qualitatibus pollent, ipſis noxia ſunt; ſed & cautiſſime, ſummaque cum prudentia ipſis adminiſtranda ſunt remedia, omniaque parum vehementiora ſedulo evitanda.

3. Infantes corpulentiores & ſpongioſori carne præditi, & qui lacte copioſiori & craſſiori veſcuntur, aut qui nutricem habent ſucci plenam & corpulentam, aliis frequentius morbis atque convulſionibus afficiuntur.

4. Vitium, quod nutrices in diæta & vivendi ratione committunt, perſæpe graviter luunt infantes. Quare ut ipſæ fructus horæos, acetaria, uſum vini & ſpiritus vini, nimiumque carnium eſum & frigus quoque veſpertinum improvide admiſſum, amplexus quoque mariti, ne menſes irritentur, evitent, etiam atque etiam cum cura providendum eſt.

5. Acida in copia ſi aſſumant nutrices, vel liberalius utantur vino, quam facillime fomitem epilepticum infanti ingenerant. Interdicendum quoque ipſis eſt caſeo, quia exinde lac viſcidum & craſſum evadit, quod ad ob-

ſtru-

ſtructiones primarum viarum & vaſorum lacteorum, nec non ad generationem calculi in veſica, qui non infrequens huic ætati eſt, proxime diſponit.

6. Nil magis & celerius lædit vel turbat infantis ſtatum, quam præpotens nutricis affectus, videlicet ira, vel terror. Incurrunt exinde facile epilepticas convulſiones, præſertim quando protinus ipſis mammæ præbentur.

7. Infanti lactenti non facile nocet vomitus ſponte obortus, quia naturæ vigorem monſtrat & ab onere alimenti, quod ordinario majori, quam par eſt, copia aſſumitur, ventriculus liberatur.

8. Mirum delinquunt nutrices, quæ nimium infantes alunt, &, quandocunque male habent, mammas obtrudendo lactant: præſertim vero illud nocet, ſi infantes ſunt valde teneri ac parvi, lac vero craſſum ac caſeoſum, quo caſu non poſſunt non multa in infantem incommodæ redundare.

9. Non modo copioſum ſed etiam impurum lac viam ſternit ad morbos infantiles, tale fit ſi nimium comedunt nutrices, corpus vero motu non exercent, ſed ſine labore in magno & alto otio vivunt. Redditur quoque impurum per ſalſa, acida, nimis acria vel ſpirituoſa aſſumta, & quando menſes incipiunt fluere, ubi præſtat ab lactatione abſtinere.

10. Nihil æque infantibus lac ſugentibus male cedit, quam ſi ſæpius lac cum nutricibus mutent. Sicuti enim adulti non æque bene mutationem potus vel alimentorum ferre poſſunt: ſimili ratione id magis de ſenſibi-

ſibilioribus infantum corporibus exiſtimare æquum eſt.

11. Improvidæ alternationes frigoris & caloris non modo infantibus ſed quoque nutricibus nocent, præſertim quum mammas aeri paullo frigidiori exponunt.

12. Nil pejus eſt ac ſi nutrix paſſionibus hyſtericis patet, quum alvus eſt adſtricta &, ob ſpaſmos ac flatus in primis viis, variæ ſanguinis & humorum in corporis partibus fiunt congeſtiones.

CVRATIO.

1. Ad præſervationem infantilium morborum nil convenientius eſt, quam, non modo nutrici ſed & infanti, paullo largiori etiam in quantitate frequentius offerre infuſum herbarum ſanguinem edulcorantium cum aqua calida factum, quem in finem non poſſumus non vehementer laudare infuſum Scorzoneræ, Liquiritiæ, ſeminis fœniculi, herbæ veronicæ, ita enim lac tenue ac fluidum redditur, quo minus anguſtiora vaſa obſtruere, ſed liberius per omnes corporis tubulos ac glandulas ferri poſſit.

2. Quoniam in ventriculo ac duodeno lac ſtagnans facile aceſcit, corroſivum evadit atque coagulatur, ſicque mille gravia mala excitat: hinc omni cum cura agendum eſt, ut lactis illa tam periculoſa coagulatio præcaveatur. Cui ſcopo admodum egregie ſerviunt pulveres, qui lapides cancrorum, ovorum teſtas, radices irid. Florentinæ, crocum, ſemen aniſi vel ejus oleum, ſperma ceti, cinnabarim vel lapidum cancrorum ſolutionem habent atque recipiunt, de quibus doſis bis vel ter ſingulis hebdomadibus commode offerenda eſt.

3. Quia ſanitatis infantilis negotium verſatur maxime

me in debita ac ſufficiente fœcum per alvum egeſtione,
hinc ut tonus ventriculi & inteſtinorum conſervetur,
nullo vero modo turbetur vel pervertatur, maximopere
providendum eſt. Nil vero potentius id efficit, quam a-
crium purgantium abuſus, externum frigus abdomen fe-
riens, & in nutricibus gravior animi affectus.

4. Omnia purgantia fortiora, acria, ut reſinam ja-
lappæ, ſcammonium, gummi guttæ, elleborum nigrum,
eſulam, infamia & infantibus abſolute noxia declaro, quia
non modo ad tormina, & alvi adſtrictiones, ſed & ad atro-
phiam & affectus convulſivos diſponunt.

5. Ab aloe quoque, ob nimium fervorem & ebulli-
tionem, quam excitat, & ſennæ foliis torminoſis, abſti-
neant infantes, quia, quo plus remediis alvus ad excre-
tiones irritatur; eo major egerendi poſtea difficultas, a-
uique tenſio & conſtrictio ſubſequitur.

6. Ex mercurio, quocunque etiam modo præpa-
rata remedia, præſertim in pulvere ac paullo majori ac
repetita doſi, infantibus, qui corroſivam colluviem, ex
fœcum virore & torminibus judicandam, fovent, delete-
ria & infamia judicamus, partim quod gravitate ſua hinc
inde plicis ventriculi & œſophagi firmius adhæreſcunt,
partim etiam quod acceſſu bilis acrioris & corroſivi acidi
vehementiorem & corrodentem naturam induunt, unde
tonus inteſtinorum mirifice non modo læditur, ſed & ad
morbos, qui ex debilitate generis nervoſi vel ſpaſmo ori-
untur, via panditur.

7. Cum metallicis aliis remediis, ut auro fulminan-
te, martialibus, venereis, & antimonialibus, ut Mercurio
B vitæ,

vitæ, pulvere Monckii cautiſſime quoque agendum eſt, quia hæc infida & inſecura admodum ſunt remedia, quum pro conditione humorum in primis viis reſidentium, quatenus ab iis ſolvuntur, operationes ſuas vel langui-diori vel vehementiori modo exercent.

8. Omnia quoque acida, quia lac coagulant & ob-ſtruunt, infantibus ſunt infenſiſſima; hinc lactentibus pariter & lactantibus numquam danda.

9. Ad alvum expediendam & irritandam non facile ultra mannata & rhabarbarina aſcendendum eſt; clyſteres vero emollientes omnium ſunt utiliſſimi.

CAPVT II.
DE TORMINIBVS INFANTVM.

1.

NUllum malum frequentius tenerrima infantium corpora affligit, quam dolorum tormenta inteſtinorum membranas exagitantia, ſiquidem hac in ætate tenerrimæ & ad motum ſubeundum ſpasmodicum promtiſſimæ ſunt inteſtinorum, membrorum ac muſculorum membranæ.

2. Summa acredo, eaque acido cauſtica, in lactentium inteſtinis frequentiſſime generatur, quæ inteſtina corrodit, inflammat, lac in grandinoſos globulos cogit, ac bilem gramineo vel æruginoſo virore imbuit, unde fæces viridiſſimæ ob acrimoniam lintea corrodunt, podicem vero infantum arrodunt & perpetuum teneſmum faciunt.

3. Cor-

3. Corroſiuas eſſe infantium virides fæces, præter
m dicta, vel ex eo patet, quod, quibus excipiuntur,
iea vaſa arrodunt, & adjecto oleo tartari per deliqui-
n ex viridi rurſum filavæ fiunt. Canes vero, qui alias
bentius lacteas infantum ſordes abſorbent, ab viridibus
xcrementis plane abhorrent.

4. Multum ad acrimoniam corroſivam bilis & la-
is coagulum, infantum & nutricum iracundia contribuit,
que nutrix a coitu non abſtinet, & ſalſis, acribus & aci-
s veſcitur.

5. Omne, quod tonum inteſtinorum deſtruit ac re-
rdat excretiones, ad acrimoniam lactis & bilis multum
nfert, hinc dolores a dentitionis difficultate ſuborti,
ſpaſmos, quibus conſtringunt inteſtina, lac corroſi-
um, fæcesque virides ſæpe reddunt, quare non infre-
iens eſt dentitioni difficili, ſi diutius durat, tormina &
aſmos ventris ex lacte corrupto aſſociari.

6. Quia nimis creber laxantium, ne dicam purgan-
um uſus tonum ac motum inteſtinorum periſtalticum
turalem deſtruit, hinc quoque ad lactis ſtagnationem,
rimoniam, tormina ventris & reliquam cruciatuum
enam viam pandit apertiſſimam.

7. Atrocia inteſtinorum tormenta, niſi cito opitu-
mur, & febres, & epilepticas convulſiones, paralyſes
ioque aſthmata aliaque funeſta mala in infantibus pro-
runt.

8. Si fuerint infantes adultiores ablactati, fructus
ræi, item mellita, ſaccharata copioſius aſſumta, ſique
tius per alvum obſtructam non feruntur, fermentatio-

ne acerrimos ſuccos ingenerant, quorum acrimonia intenſior a ſuperveniente fit iracundia. Fiunt inde præcordiorum anguſtiæ, cardialgicæ tenſiones, febres, bilioſæ vomitiones, appetitus læſiones.

9. In infantibus recens natis meconii retentio ſæpe eſt cauſa torminum, inquietudinis, immo convulſionum.

CVRATIO.

Eo ante omnia dirigi debet, ut acidum primarum viarum corroſivum abſorbeatur, corrigatur, & blande, vel per ſuperiora vel inferiora, educatur. Huic indicationi ſequentia remedia egregie ſatisfaciunt:

1. Porrigendus eſt ſequens pulvis, qui conflatur ex lapidum cancrorum matris perlarum, oſſis ſepiæ, antimonii diaphoretici ſingulorum drachma ſemis, extracti caſtorei liquidi gr. 1. olei macis & aniſi utriusque guttis duabus, ſingulis duabus horis ad ſcrupulum dimidium offeratur in decocto cornu cervi.

2. Clyſter ex emollientibus & demulcentibus compoſitus infundatur. Talis componi poteſt ex decocti hordei excorticati uncia una cum ſemiſſe, olei amygdalarum dulcium drachmis tribus, ſyrupi violarum drachmis duabus, olei tartari per deliquium guttis XX. & olei aniſi guttis ſex, probe commiſcendis.

3. Alvus expediatur rhabarbari Alexandrini, lapidum cancrorum drachma una; adjecto ſyrupo cichorei cum rhabarbaro electuarium fiat, quod in decocto hordei poteſt aſſumi, adjecta mannæ convenienti quantitate.

4. Loco potus offeratur decoctum cornu cervi, vel hor-

hordei, vel gelatina cornu cervi ordinario potui immittatur.

CAVTELÆ.

1. In torminibus ventris cavendum utique eſt ab omnibus ſtimulantibus, ſalſis, acribus, præſertim purgantibus. Admodum enim intutum eſt acerrimam ſaburram, ante quam corrigatur, per longum inteſtinorum canalem evacuare.

2. Reſinoſa, ut eſt reſina jalappæ, imprudentiſſime infantibus ex lacte corrupto acri laborantibus offertur, &, utut copiam humorum aliquot vicibus ejiciat, nihilominus continua ſua irritatione tunicarum inteſtinalium nocet, ſi vero purgandum pulvis Mechoacannæ albæ cum Syrupo datus ſufficit.

3. Præſtat potius acerrimam ventriculi & duodeni ſaburram abſorbentibus & corrigentibus alterare, poſtea mannatis, rhabarbarinis & clyſteribus ejus excretionem moliri.

4. Inſecura quoque tali caſu ſunt emetica, utpote quæ facile in inteſtinis jam diſpoſitis inflammationem ſuſcitant.

5. Neque nutricibus tutum eſt tali caſu offerre purgantia fortiora, ut infans purgetur, nam, cum experientia, tum auctoritate clariſſimorum medicorum evinci poteſt convulſiones in infantibus hac ratione fuiſſe promotas.

6. Quando ſpaſmi & inteſtinorum tormina non tam a cauſſa materiali quam formali, i. e. nervorum tractione per conſenſum a gravi in aliis membris dolore ſubnaſci-

naſcuntur, tum laxantia non æque commodum locum inveniunt, ſed potius, ut perquam moleſtæ generis nervoſi ſpaſticæ contractiones ſopiantur, invigilandum eſt.

7. Torminibus infantum egregie quoque ſuccurrunt emollientia cum lacte cocta & veſicæ infuſa ventrique impoſita.

CAPUT III.
DE
EPILEPSIA & CONVULSIONIBVUS.

1.

NUllus affectus tam frequens & quaſi proprius eſt huic ætati, quam ab anno primo ad ſeptimum extendimus, ac epilepſia, nullam aliam, ut videtur, ob cauſſam, quam quod infantium nervoſæ & ſenſibiles membranaceæ partes ex tenerrimis & valde contractilibus fibrillis ſint compoſitæ, quæ ſubſequente ætate firmiores, ſolidiores ac tenſiores evadunt, quibus non tam facilis contractio ſeu irregularis commotio competit.

2. Infans, quo tenerior & ætate minor, & quo ſenſibiliores affectibusque vehementioribus obnoxii parentes fuerint, aut matres, dum geſtarunt fœtum utero, eo plus malo epileptico expoſiti ſunt.

3. Nil celerius dirum hunc affectum in tenellis infantibus producit quam validus terror nutrici incuſſus, ſi protinus ab eo mammam præbeat.

4. Infantes comitiali morbo facile laborant, quibus habitudo craſſior, tenſior & alvus adſtrictior eſt, nec non qui copioſo ac craſſo lacte nutriuntur, & nihil magis epilepſiam proritat, quam quod ventrem ſiſtit.

5. Or-

5. Ordinario in epilepticas convulſiones, difficul-
er admodum curabiles incidunt infantes, quando nutri-
ibus menſtruæ purgationes, quibus ab initio lactationis
d tempus caruerunt, revertuntur.

6. Matres gravidæ & nutrices hyſtericæ, ſi acateria,
ructus horæos frequentius devorant, vel vina liberalio-
i manu ingurgitant, perfacile fomitem epilepticum
nfantibus ingenerant.

7. Meconium quoque retentum cauſſa fieri poteſt
pilepſiæ & motuum convulſivorum.

8. Sicuti pueri tuti ab epilepſia redduntur, quibus
ipervenit favus, cruſtra lactea, vel ſcabies cum magnis
uſtulis: ita iſtis improvida tractatione retropulſis, or-
inario ſubſequitur epilepſia graviſſima.

9. Dolor ex dentitione atrox, tormina quoque
entris & vermes inteſtinorum tunicas lancinantes ſol-
mnes epileptici mali cauſſa exiſtunt.

CVRATIO cum cautelis.

Hoc modo inſtituenda eſt ut intentio & judicium
edici ad cauſſas, vnde malum fuerit ortum, animad-
ertat. Itaque.

1. Si ex terrore aut alio vehementi affectu nutri-
s epilepſia naſcatur, id potius agendum eſt, ut inordi-
atæ ſpaſticæ contractiones placide compeſcantur, quam
ſpirituoſis acribus, irritantibus aut purgantibus natu-
m magis turbemus, & motus exaſperemus. Commen-
amus tali in caſu clyſteres ex floribus herbarum emol-
entium & ſeminibus carminativorum paratos. Lauda-
mus

mus quoque uſum pulveris Marchionis, ſi miſceatu
cum cinnabari, & addatur parum moſchi. Proſunt quo
que aquæ florum fragrantium, ut tiliæ, liliorum conval
lium & alborum, primulæ veris, aurantiorum.

2. Meconio primis menſibus non rite expurgato
ſed ſubſiſtendo acrius facto in inteſtinorum canali; ex
purgandum illud eſt lenioribus laxantibus, quæ miſcer
poſſunt cum abſorbentibus. Utile hunc in finem eſt ele
ctuarium ex ſyrupo cichorei cum rhabarbaro, extracto
rhabarbari, lapidibus cancrorum & pulvere marchioni
paratum.

3. Ex lacte corrupto, corroſivo ſi vitium hoc profi
ciſcitur, decoctum cornu cervi paullo ſpiſſius pro potu
ſumatur, & clyſteres demulcentes & abſorbentes pulve
res adjecto croco, moſcho, vel momento extracti caſto
rei in uſum vocentur.

4. Si primæ viæ ab ſordibus acido-corroſivis ſin
purgandæ, id præſtandum eſt decocto mannæ ſucceſſive
dato, cui aliquot guttulæ olei tartari per deliquium inſtil
lentur.

5. In dolore dentium graviori ſpiritus noſter ano
dynus mineralis optatiſſimam fert opem.

6. Si vermium cauſſa ſubſit, tunc convenit ea dare
quæ hiſce interficiendis & expellendis accommodata ſunt

7. Malo epileptico ex repreſſione ſcabiei vel tinea
capitis aut aliorum exanthematum nato, veſicatorium
non ſine fructu in nucha applicatum fuiſſe experientia
repetita didicimus.

8. Quando lac craſſum & copioſum cauſa mali eſt,
tunc

tunc pauciori lacte infans alendus, & talia præbenda ſunt nutrici alimenta, quæ illud fluidius & ſeroſius, quod magis laxat, reddunt.

9. Stagnante & infarcto ventriculo ab coagulato lacte, conveniens eſt lene emeticum dare. Sufficit autem unius grani dimidium vel tertiam aut quartam partem de tartaro emetico cum Syrupo violarum & aqua quadam deſtillata ſolutum, ſuppeditare.

10. Caute mercandum eſt in epilepſia cum opiatis, etiam theriaca cæleſti & maſſa pillularum de Cynogloſſa.

11. Ab aſſumtis purgantibus, præſertim reſinoſis & mercurialibus crebrius oblatis, in infantibus adhuc lacte viventibus gulæ ſpaſmum, ut continuo deglutire & certum ſonum edere cogantur, ſæpe animadvertimus quo caſu tutius eſt oleum amygdalarum dulcium cum decocto hordei excorticati, quam purgantia porrigere.

12. In epilepſia & convulſionibus nocet potius quam prodeſt uſus volatilium, etiam externus ſpiritus ſalis ammoniaci, oleum ſuccini, rutæ, quæ omnia caput replent & motus nervorum irritant.

CAPVT IV.
DE PATHEMATIBVS EX DENTITIONE DIFFICILI.
OBSERVATIONES.

I.

Nihil plus incommodi vel periculi tenellis infantibus minatur, quam dentium eruptio, quæ non poteſt doloribus carere, maxime ubi grandiores & acuti-

ores, ut ſunt dicti canini ſeu oculares, gingivalem carnem perforant.

2. Dolor hic vehemens gingivarum inflammationi plerumque conjunctus, febrem acutam, motus convulſivos, & epilepſiam facile accendit, pavorem quoque in ſomno, vigilias, vomitus, diarrhœas, aſthmata excitat.

3. Infantes, qui ab eruptione dentium male ſe habent, vel etiam febricitant, non omnes motibus convulſivis tentantur. Præcedit plerumque innata vel acquiſita cerebri nervoſique generis debilitas, & ad ſpaſmodicas contractiones diſpoſitio, quæ, dolore acuto cum febre urgente, in actum deducitur.

4. Qui alvo ſunt laxiori præditi, melius ſe habent, quam qui ſunt adſtricta, unde tunc temporis alvum roborantibus vel adſtringentibus continere res periculi pleniſſima eſt, convulſiones enim & atrociora ſymptomata ſubſequuta fuiſſe, narrant hiſtoriæ.

5. Deterrima res eſt, quando ſimul & ſemel plures erumpunt dentes, præſertim canini & molares, quod in ſenſibilioribus ſubjectis, & qui ab iracundis parentibus nati ſunt, non ſine convulſionibns junctis fieri ſolet.

6. Quando eruptio retardatur, creſcentibus ſymptomatibus, naturæ robur imminuitur: unde infantum tenera corpuſcula huic oneri imparia redduntur, & morbus in mortem terminari ſolet.

7. Convulſiones, quæ ex difficultate dentitionis proveniunt, gravius afficiunt caput, maxillas, cum dentibus & oculis, quam alia corporis membra.

8. Signa difficilioris eruptionis ſunt inquietudo, mor-

ſus

ıs papillæ mammarum, rubor & tumor gingivæ, & fre-
uentior manus ad os admotio, alvi fluxus copioſior,
ui plus prodeſt quam nocet.

9. Sicuti omnis vehementioris doloris, ita etiam e-
ıs, qui ex dentibus naſcitur, ea eſt natura, ut univer-
ım corpus ſpaſmo afficiat, & ventrem conſtringat, quare
ı dentitione difficili plerumque etiam male habent primæ
iæ, dum non modo lac facile aceſcit & corrumpitur; ſed
: inordinate alvus fluit vel ſupprimitur.

CVRATIO cum CAVTELIS.

In cura id maxime agendum eſt, ut dolor & inflam-
ıatio placide ſiſtatur: deinde, ut dentium eruptio pro-
ıoveatur, cui ſcopo obtinendo, quæ ſequuntur reme-
ia, ſatis feciſſe obſervatum eſt.

1. Medulla crurum vituli vel mucilago ſeminis cy-
oniorum aut linimentum ex ſpermate ceti, Syrupo pa-
averis albi, oleo amygd. dulcium, croco, nitro paratum
: inunctum egregio uſui eſſe ſolent.

2. Sequens mixtura crebrius offeratur, quæ conſtat
quis liliorum convallium, fl. tiliæ, primulæ veris, ſin-
ularum una uncia, pulveris Marchionis drachmæ dimi-
io, cum tantundem antimonii diaphoretici, cinnabaris
crupulo & croci ſex granis; quibus adjiciantur liquoris
ıoſtri mineralis & ſpiritus ſalis armoniaci, de utroque
uttæ circiter decem, & ſyrupi de pœonia vel de papave-
e rhœade ana drachma ſingularis.

3. Alvus obſtructa clyſtere emolliente & oleoſo
perienda eſt.

4. Nocent in dentitione difficili omnia calidiora, purgantia, externa quoque valde ſpirituoſa naribus oblata, quia omnia ſunt in motu, quem intendunt magis & exacerbant, quam placant, & quia febris ordinarius doloris comes eſt.

5. Ex dentione difficili quando infans laborat, ſuademus, ut nihil ſolidioris cibi aſſumat vel infans vel nutrix, cui potius aquæ potus imperandus eſt, & tenuiſſimus victus; infans vero tenuioribus ſorbitionibus nutriendus eſt.

6. Sicuti ſemper tutius eſt in infantium gravibus morbis nutrici præbere medicamenta, quam infanti: ita quoque hoc valet in gravioribus dentitionis difficilioris ſymptomatibus, ubi lactanti feminæ remedia antiſpaſmodica ex rad. pœoniæ, cornu cervi ſine igne, unicornu foſſili, ſuccino, ambra, moſcho, caſtoreo cum victu tenui & refrigerante danda & imperanda ſunt.

7. Quando dentes plane renuunt erumpere, ſectione ipſis faciendus eſt exitus, & ſcalpello membrana, cui incumbunt dentium extremitates, incidenda eſt, quod ſæpius ex voto ſucceſſit experimentum.

8. Peccant maximopere matres, quæ infantes in morbis, quibus dolor febris aut inflammatio jungitur, nimis calido regimine tractant, & lectis aut conclavibus nimis calidis eos includunt.

CAPVT V.
DE
VERMIBVS.

1. Ver-

1.

VErmes admodum frequentes ſunt inteſtinorum infantilium hoſpites magis tamen eos fovent ablactati, quam qui lacte adhuc nutriuntur.

2. Vermium indicia ſunt tormina, nauſea lypothymiæ, phlogoſes, tuſſes, fluxiones & pruritus narium, ſalivationes crebriores, oris fœtor, urina turbida, febris, vomitus matutinus, ventris intumeſcentia & dolor.

3. Vermes ſæpiſſime dolores pleuriticos ſub coſtis ſpuriis, mentiuntur, quum in inteſtino colo verſantur. In ventriculo ſi reſident, famem ſyncopen & cardialgias faciunt: in medio ventre fluorem alui & lienteriam: in inteſtino recto, pruritum & teneſmum, & ferme ſemper febres putridas, quotidianis ſimiles ſuſcitant.

4. In pueris vermes frequentius graviſſimarum tragœdiarum, ſtupendarum convulſionum & motuum epilepticorum cauſſa ſunt, ut incantamenti ſæpe ſuſpicionem afferant: quæ omnia ſymptomata, enecatis & excluſis vermibus, levantur.

5. Si in ventriculo ſunt, ſtomachus ſæpe inflatur, & tumet, ut compreſſo diaphragmate, ſuffocationis periculum immineat.

CVRATIO cum CAVTELIS.

Hæc commodiſſime procedit, quando habita ratione ſubjectorum, cauſſarum & circumſtantiarum prudenter anthelmintica adhibentur, quæ cum varia ſint, variam etiam indicationem deſiderant.

1. Acidula, ut ſuccus citri, ſpiritus vitrioli, ſpiritus nitri, phlegma Vitrioli, ad vermes necandos medicamenta ſunt utiliſſima, præſertim in febribus verminoſis; nocent vero majori in copia, quia chylum valde coagulant, neque uſurpanda ſunt in lactentibus.

2. Camphora, tanacetum & ejus oleum, myrrha, allium, ſcordium, abſynthium, omniaque purgantia, extr. eſulæ, reſina jalappæ, præſtantiſſima ſunt anthelmintica, cautiſſime tamen cum iis agendum eſt, quia facile dum vermes iisdem ejicere conamur, febrem vel alia mala excitamus.

3. Præſentiſſimum adverſus vermes remedium habetur mercurius dulcis, qui etiam ſua laude non eſt fraudandus, cave vero in pulvere vel etiam in copia propines, quia ſummus virium languor non ſemel eius abuſum ſequutus eſt, cave quoque ab hoc remedio ſi duodenum acri cauſtica bile ſcatet, ne truculenta ſymptomata inſequantur. Commodiſſime vero datur in electuarii, vel melius adhuc in rotularum forma.

4. Quando mercurialia & acria itemque purgantia danda ſunt, præſtat in lacte ea exhibere, vel lac ſuper bibere, ita enim feliciſſime ſæpe educuntur vermes.

5. Specificus anthelminticus hic eſt pulvis qui conſtat mechoacannæ, mercurii dulcis, ſeminis ſantonici, corallinæ, rhabarbari, ſcordii, cornu cervi uſti & nitri, ſingulorum drachma dimidia, camphoræ ſex granis.

nis. Pro ratione ætatis in varias doſes diſpenſandus eſt, redactus etiam in formam electuari dari poteſt cum ſyrupo de cichoreo cum rhabarbaro vel manna.

6. Quando in ventriculo vel tenuibus inteſtinis hoſpitantur, clyſtere ex lacte & melle infuſo ad inferiora alliciendi ſunt.

7. Salia, ut nitrum, arcanum duplicatum, ſal quoque commune, ſal ammoniacum vermibus ſunt infenſiſſima, quia non modo eos interficiunt, ſed etiam expellunt; qua de cauſa acidulæ, thermæ, vel aquæ ſalſæ, ex quibus ſal commune coquitur, liberalius hauſtæ, feliciſſime ſæpius colluviem vermium foras proſcribunt.

8. Nitrum in potu datum in febribus ex putredine verminoſa ortis, magno commodo ac ſaluti eſt, partim quia refrigerat immodicumque calorem temperat, partim quod dolores & ſpaſmos ſiſtit & vermibus inimicum eſt.

9. Peſſima nota eſt, ſi in ventriculo reſident vermes, neque aliud commodius eſt, præſertim in adultis, quam acidulas vel aquas ſalſas bibere, aut pillulas quæ aſam fœtidam, aloen, myrrham & balſamum ſulphuris habent, aſſumere, quibus atrociſſimæ convulſiones ex vermibus ortæ ſanatæ fuerunt.

10. Cautiſſime cum vitriolaceis, præſertim venereis, in hac ætate procedendum eſt, ne coagulando vel irritando inteſtinorum ac ventriculi tonum, graviter turbent ac lædant.

CAP. VI.

CAPUT VI.
DE
ALIIS INFANTUM MORBIS.
OBSERVATIONES.

1.

INter infantiles morbos maxime referendæ ſunt tuſſes ſimplices & ſuffocatoriæ, cardialgiæ, atrophia, rachitis, achores, aphthæ, qui ſinguli vel a vitio primarum viarum aut corruptione ſuccorum, nervorumque moleſta tenſione, obſtructione ac nutritione depravata vel impedita perſpiratione ſuboriuntur.

2. Tuſſis ſæpe ferina & ſicca infantes exercet, cum magna reſpirandi difficultate & ſuffocationis metu, & epidemice ſæpe graſſatur.

3. Aſthma quaſi ſuffocativum fit vel ab inflatione nimia ventriculi, ob lac viſcidum ibi copioſe ſtagnans diaphragmatis expanſionem impediente: quandoque etiam hoc aſthma ſpaſmodicum eſt & ab repulſa e peripheria corporis ad interiora materia excrementitia acri in purpura, tinea capitis, eryſipelate vel cruſta lactea fit, vel etiam ex eo habet, quod reſpirationis nervi tenduntur per conſenſum in dolorifica dentitione.

4. Morbilli, præſertim improvide tractati, & quando excretiones alvinæ, vel etiam transſpiratio inſenſibilis poſt morbum non debita arte procurantur, ſæpiſſime relinquunt aſthma ac infarctum pulmonum a viſcido aeri humore.

5. Cardialgia fit ab inflatione ventriculi, vel etiam inte-

inteſtini coli ſtagnantibus humoribus in flatus reſolutis. Nota eſt quando coſtarum ſpuriarum tanta eſt extenſio, ut manum ſubdere vix poſſimus. Adſunt ingens anxietas, inquietudo, vigilia, dolor.

6. In infantum atrophia venter præter modum turget, corpus reliquum ſenſim ita exareſcit, ut inſtar ſceleti habeatur, alui quoque fluxus moleſtat: eſtque magis ablactatis familiaris, præſertim ſi nocte potus frigidus paulo liberalius concedatur.

7. Aphthæ ſunt puſtulæ ardentes, quæ linguam fauces & palatum obſident, & perquam familiares ſunt infantibus ex lacte acido & corrupto, præſertim ſi nutrices ſunt hypochondriacæ, vino deditæ, iracundæ, aluique obſtructionibus obnoxiæ.

8. Achores, vari aut tinea tubercula ſunt ulceroſa, & fiunt a vitio vel corruptione ſeri ſalſi, viſcidi, in glandulis & tubulis ſubcutaneis ſubſiſtentis. Debentur ut plurimum nimiæ voracitati & externo frigori.

9. Rachitis in Anglia ſolis infantibus olim familiaris, innotuit etiam noſtris regionibus; fit cum magna inæqualitate nutritionis partium, a ſucco nutritio viſcido non liberius ob ſpaſmos partium nervoſarum influente.

10. In rachitide nonnullæ partes indureſcunt, aliæ flacceſcunt & ſubſident. Ita fit abdominis intumeſcentia, thoracis vero anguſtia, caput eſt magnum, pedes extreme parvi, oſſa ſunt incurva, præſertim cubiti & tibiæ. In nonnullis ſpina dorſi varie inflectitur, ut pedibus vix inſiſtant. Duri etiam nodi circa articulos conſpiciuntur.

11. A primo ortu rarius affectus hic infeſtat, frequen-

D

quentius menſibus aliquot elapſis, ad tertium vel quartum usque annum.

12. Sectis cadaveribus viſcera ingentis magnitudinis, præſertim hepar, & glandulæ quoque in tumefactæ deprehenduntur, cerebrum autem duplo majus, quam ordinario eſſe ſolet.

13. Ab aeris vitio ac tempeſtatum mutatione dependent maxime catarrhales & ſeroſi, item in cute reſidentes affectus, ut ſunt coryzæ, gravedines, tuſſes, raucedines, cruſta lactea, parotides, oculi & aures manantes, pectoris infarctus cum roncho & ſibilo.

CVRATIO cum CAVTELIS.

1. In tuſſi & aſthmate infantum adeo nil proficiunt dulcia, incraſſantia & vulgaria pectoralia, ut potius noceant.

2. Sperma ceti cum oleo amygdalarum dulcium & ſaccharo canto, addito croco & guttulis aliquot olei aniſi, ad acrimoniam demulcendam inſtar omnium eſſe poſſunt.

3. Interius pulveres abſorbentes cum radice irid. Florentinæ, & elixir carminativum balſamicum, quod compoſitum eſt ex tinctura tartari, eſſ. gummi ammoniaci, myrrhæ, croci, nuciſtæ, corticum aurantiorum, ſpiritu ſalis ammoniaci aniſato egregie voto ſatisfacient.

4. Exterius inunctiones cum axungia humana & ſpiritu ſalis armoniaci, itemque clyſteres ex carminativis & emollientibus ſuppetias ferent exoptatas.

5. In inflatione ventriculi & aſthmate a lacte coagulato, ſtagnante vel acri viſciditate præcordiales nervos vellicante ortis, cum fructu datur lene emeticum ex grano dimidio vel quarta parte tartari emetici cum ſoluta manna paratum.

6. In aſthmate, quod fit ab repulſa materia, egregia

gia ſunt veſicatoria nuchæ appoſita.

7. In atrophia ea, quæ aperiunt obſtructas glandulas, ut arcanum duplicatum, tinctura martis Zwelferi, terra foliata tartari, ſolutio oculorum cancri provide data, uſus ſunt non contemnendi. In macie, quæ fit ab obſtructione pororum cutis, emollientia balnea nec non frictiones cum aqua & farina valde proſunt.

8. Saccharum lactis in cremore hordei ſolutum, in acie datum, peculiaris efficaciæ obſervatur.

9. In externis cutis affectibus nocent omnia oleoſa & quæ poros obſtruunt: proſunt vero infuſa ſanguinem depurantia, abſorbentia, & laxantia ex mercurio dulci, rhabarbaro & manna conflata.

10. In rachitide, quæ lentorem humorum reſolvunt & obſtructiones reſerant, omne punctum ferunt. Unde tinctura tartariſata, tinctura antimonii acris, infuſum ſanguinem purificans, balnea emollientia, cinnabarina, quæ tutiora ſunt quam mercurialia, ad curam perficiendam optimam locabunt operam.

11. In aphtis prodeſt externe ſuccus raparum cum vitello ovi & ſaccharo ſubactus, cremor etiam lactis cum tantillo nitri mixtus. Interne decoctum cornu cervi dandum & alvus manna & nitro expedienda eſt.

12. In catarrhalibus defluxionibus, manantibus oculis & auribus, raucedine, tuſſi & coryza nutricibus infuſa ſanguinem & lympham diluentia ex rad. liquiritiæ cort. & ligno ſaſſafras, ſemine fœniculi, nec non pillulæ de ſuccino Cratonis & elixir pectorale ſuperius deſcriptum offerre oportet. Infanti vero pulvis ex iride Florentina, lacte ſulfuris, antimonio diaphoretico, lapidibus cancrorum, croco & oleo aniſi præbendus eſt.

13. Quan-

13. Quando nares obſtructæ ſunt, ut reſpiratio aliquantum obſtruatur, butyrum vel etiam aquam majoranæ naribus admovere oportet.

14. Parotides exigunt interne remedia reſolventia, ut tincturam ſulfuris antimonii cum Eſſentia ſuccini vel croci mixtam, exterius vero emplaſto diachylo ſimplici & cataplaſmate emolliente, ſi tumor renuit diſcuti, ad maturitatem perducendus eſt.

15. Quando purpura infans afficitur, quod non raro fit ex ſalacium nutricum lacte, vel quando acida & vinum crebrius aſſumunt, tunc abſorbentia & acorem temperantia nutrici & infanti dare debemus: & magneſiæ albæ pulvis, dum blande laxat, non inconveniens eſt.

16. Quandocunque a nutricibus impuriſſima veneris lue infectis teneri infantes inficiuntur & maligna vlcera acquirunt, antimoniata ex regulo antimonii medicinali, tinctura antimonii tartariſata, & acris, cum eſſentia lignorum, nutrici prodeſt. Deinde mercurio dulci bene præparato & extracto rhabarbari nutrix & infans purgandi ſunt, & infuſum ſeu potius decoctum lignorum temperatius potui nutrici datum lymphæ vitia egregie corrigit.

17. De variolis & morbillis, huic ætati valde congruis & familiaribus morbis, egimus in diſputatione quam de febribus, earumque clinica praxi, conſcripſimus.

18. Ultimo loco monendum, quod quo accuratiori diæta vtuntur nutrices, & ab animi affectibus ſibi temperant, motu corpus exercent, acidis & ſpirituoſis abſtinent, nec corpus refrigerant, & cibos bene nutrientes cum ſufficienti tenui potu aſſumunt: eo firmiori lactentes infantes frui valetudine.

)o(